

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - ΟΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι τελικές προτάσεις είναι προτάσεις επιρρηματικές. Εκφράζουν τον σκοπό για τον οποίο γίνεται η πράξη μιας άλλης πρότασης, συνήθως της κύριας.

Συντακτική λειτουργία

Λειτουργούν ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού (ή του τελικού αιτίου) στο περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησης, που συνήθως είναι η κύρια πρόταση, και είναι προτάσεις επιθυμίας.

Σπάνια χρησιμοποιούνται παρενθετικά: [...], *ne dicam*, (36) = για να μην πω ...

Εισαγωγή

Εισάγονται με τον τελικό σύνδεσμο:

- *ut*, όταν είναι καταφατικές
- *ne*, όταν είναι αρνητικές
- Τέλος, εισάγονται με το *quo*, όταν ακολουθεί συγκριτικός βαθμός επιθέτου ή επιρρήματος

π.χ. *Legati aurum adferunt, ut Curius eo utatur.*

Curius divitias contempsit, ne corrumperetur.

Curius frugalitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. (36)

(= για να μπορεί ευκολότερα να περιφρονεί τα πλούτη). Εισάγεται με το *quo*, επειδή ακολουθεί ο συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος *facilius*.

Προσοχή: Οι τελικές προτάσεις εισάγονται με τον σύνδεσμο *ut* [πρβλ. σύνδεσμος ώς της αρχαίας ελληνικής] ή τον σύνδεσμο *ne*, όπως και οι βουλητικές προτάσεις. Εκτός από τη μετάφραση, στη διάκρισή τους βοηθά και η συντακτική τους λειτουργία: οι τελικές είναι επιρρηματικές, ενώ οι βουλητικές είναι ονοματικές (λειτουργούν συντακτικά ως υποκείμενο ή αντικείμενο), αντιστοιχούν, με άλλα λόγια, στο τελικό απαρέμφατο της αρχαίας ελληνικής.

π.χ. Cum ad eum magnum pondus auri attulissent, ut eo uteretur [...] (36) (= όταν του προσέφεραν μεγάλο βάρος χρυσού για να το χρησιμοποιήσει [...]) Η τελική λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα της πρότασης εξάρτησης, attulissent.

Arria milites orabat ut simul imponeretur. (23) (= Η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί.)
Η βουλητική είναι έμμεσο αντικείμενο στο orabat.

Εκφορά

Εκφέρονται πάντοτε με υποτακτική, γιατί ο σκοπός είναι μια καθαρά υποκειμενική κατάσταση, κάτι το επιθυμητό (εξάλλου και στα ελληνικά, μπορεί οι τελικές να εκφέρονται και με άλλες εγκλίσεις, είναι όμως προτάσεις επιθυμίας).

Εκφέρονται μόνο (όπως και οι βουλητικές, ενδοιαστικές, συμπερασματικές και οι προτάσεις του quīn και quominus)

- με υποτακτική Ενεστώτα, όταν εξαρτώνται από ρήμα αρκτικού χρόνου
- με υποτακτική Παρατατικού, όταν εξαρτώνται από ρήμα ιστορικού χρόνου.

π.χ. Legati aurum adferunt, ut Curius eo utatur.

Legati aurum attulerunt, ut Curius eo uteretur.

Ακολουθία των χρόνων

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, ότι παρουσιάζεται **ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων**, καθώς ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας με δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Τέλος, στην κύρια πρόταση μπορεί να προηγούνται επιρρήματα ή φράσεις που σημαίνουν «γι' αυτόν τον σκοπό», «με αυτή την πρόθεση» (eo consilio, eā mente), πράγμα που δείχνει ότι η πρόταση είναι τελική. Επίσης, μπορεί να προηγούνται ρήματα κινήσεως σημαντικά.

Ημερομηνία τροποποίησης: 17/01/2012